

POLÍCIA

NOVINY ODBOROVÉHO ZVÄZU POLÍCIE V SR

ROČNÍK XXI

ČÍSLO 1

JANUÁR 2011

V čísle:

- Obetaví policajti s.2
- Príplatky za riadenie s.2
- S riaditeľom ÚKP s.3
- Reforma v PZ s.4-5
- Rozkazy s.6
- So spisovateľom s.7
- Ekonomika s.8

D. Lipšic: „Začíname spúšťať najrozsiahlejšiu a najvýznamnejšiu reformu PZ v posledných desaťročiach“

Základným cieľom je zvýšenie dôveryhodnosti polície

Tlačová konferencia, ktorú organizovalo Prezídium PZ vo štvrtok 13. januára, vyvolala mimoriadny záujem novinárov, hoci avizované témy sa zdali byť dosť „pracovné“: reorganizácia PZ, hodnotiaci systém a kariérny postup policajtov. Hovorkyňa PPZ Jana Pôbišová na pôde prezídia privítala prezidenta PZ Jaroslava Spišiaka, ministra vnútra SR Daniela Lipšica a predsedu Odborového zväzu polície v SR Miroslava Litvu.

Uvedol, že na Slovensku nie je dôveryhodnosť polície vysoká, „v porovnaní s krajinami na západ od nás je určite nižšia, a to je vážny problém, pretože ak občania nedôverujú polícii, ťažko môžeme očakávať, že budú spolupracovať. Ak chceme odhaľovať trestné činy, zabezpečovať bezpečnosť, poriadok, tak občania musia

dôveru verejnosti, tak sa veľmi nepohneme smerom dopredu“. Podľa ministra je problematika otvorenia vzťahu k verejnosti rozhodujúca, musí byť základnou filozofiou celej reorganizácie aj nového systému hodnotenia.

Britský model

Na margo nového systému hodnotenia minister vnútra uviedol: „Keď sme o ňom uvažovali, v princípe sme mali dve možnosti – buď vymyslíme niečo úplne nové, čo nikde nefunguje, čo nikde nie je, čo bude unikátne, alebo sa budeme inšpirovať modelom, modelmi najmä v štátoch, kde je polícia mimoriadne dôveryhodná. Jednou zo základných inšpirácií pre nový systém hodnotenia bol britský systém,“ oznámil. „Možno si mnohí z vás povieť, no my nie sme Británia, ale pred niekoľkými desiatkami rokov aj britská polícia bola málo dôveryhodná. Potom sa rozhodli a za pár rokov sa podarilo mimoriadne zvýšiť kredit, dôveryhodnosť a myslím aj profesionalitu britskej polície. Britský bobík je dnes symbol dôveryhodného policajta, ktorý pomáha a chráni občanov. Na naše podmienky má táto inšpirácia rovnaký cieľ: aby o niekoľko rokov slovenská polícia bola rovnako dôveryhodná, aby slovenský policajt pomáhal a chránil našich občanov a aby bol aj občanmi takto vnímaný. Preto veľmi dôležitou súčasťou bude hodnotenie verejnosťou, občanmi, ako oni vnímajú priority polície, na čo by sa podľa nich mala polícia sústrediť, ako sú spokojní s tým,

ako polícia vybaví služobný úkon, riešenie priestupku a podobne. Chceme s pánom prezidentom navštíviť aj regióny na pozvanie samosprávnych orgánov, aby sme s nimi diskutovali o tejto reforme, pol roka ju budeme kalibrovať, ale chcem zdôrazniť, podľa mojej myšlienky ide o historickú reformu, historické otvorenie Policajného zboru smerom k verejnosti, najrozsiahlejšiu reformu polície v posledných desiatkach rokov a pokiaľ sa podarí, tak verím, že v priebehu niekoľkých rokov náš Policajný zbor bude môcť byť tak dôveryhodný ako sú polície v iných krajinách.“

Jedenásť rokov...

Po úvodnom príhovore ministra sa slova ujal prezident PZ Jaroslav Spišiak. Poďakoval novinárom za hojnú účasť na tlačovke, „lebo ja som sa na ňu pripravoval už jedenásť rokov. Som nesmierne šťastný a hrdý na to, že môžem odprezentovať, o čom dnes budeme hovoriť,“ vyhlásil prezident. Vrátil sa do roku 2000, kedy bol riaditeľom OR PZ v Dunajskej Strede. „Bol to okres považovaný ako najnebezpečnejší pre občanov,“ spomenul. V tom čase absolvoval trojtýždňový kurz vo Veľkej Británii, kde „som sa dozvedel pre mňa zarážajúcu skutočnosť, že britský policajt je podľa prieskumu verejnej mienky najväznejšie povolanie. Potom ďaleko ďaleko za nimi bol lekár, politik bol na poslednom mieste (smiech v zasadačke – pozn.

(Pokračovanie na strane 4)

Foto: I. Majerský

Slova sa ujal minister Lipšic, ktorý oznámil, že tlačová konferencia bude svojím spôsobom výnimočná, pretože „začíname spúšťať najrozsiahlejšiu a najvýznamnejšiu reformu PZ v posledných desaťročiach“ s cieľom zvýšiť dôveryhodnosť polície v očiach verejnosti.

Ministrov vstup výrazne pod-

nietil zvedavosť novinárov a hoci tlačová beseda bola nezvyčajne dlhá, v zasadačke bolo po celý čas pozoruhodné sústredenie týchto...

Základ je dôvera

Minister vnútra SR Daniel Lipšic sa v úvode vystúpenia sústredil na problematiku zvýšenia dôveryhodnosti slovenskej polície.

dobro spolupracovať s políciou,“ zdôraznil. „Keď som do rezortu nastúpil, jeden zo základných cieľov bolo zvýšiť dôveryhodnosť polície vo vzťahu k občanom, pretože polícia je tu pre občanov, a nie naopak. Môžeme mať v uliciach najviac policajtov, môžeme mať lepšie zbrane a nepriestrelné vesty, ale pokiaľ nebudeme mať

Transparentnosť v boji proti korupcii a klientelizmu

Aktuálny rozhovor s predsedom Odborového zväzu polície v SR a členom Výkonného výboru EuroCOP Miroslavom Litvom pripravil náš spolupracovník Ladislav Skrak.

● V polovici minulého roka došlo k obmene subjektov, ktoré riadia chod rezortu vnútra. Čo to znamená, aká je úroveň, resp. psychológia riadiacej práce v tomto období? Meradlom môže byť stav priprav kolektívnej zmluvy ...

Odborový zväz polície od roku 1990 zastupuje policajtov a zamestnancov PZ vo vzťahu k zamestnávateľovi. Túto úlohu stále plníme, sme si vedomí, že vlády sa menia podľa výsledkov volieb. Odborový zväz je ten, ktorý to všetko rešpektuje. Na druhej strane sú tu záujmy zamestnancov, ktoré obhajujeme nezávisle od toho, či vláda vzišla sprava, zľava,

alebo ide o vládu politického streda. Vyvíjame činnosť zároveň na veľmi realistických základoch. Požadujeme veci, ktoré sú reálne možné, ale na druhej strane vieme odhadnúť reálne rámce možností štátu. Ak sa máme vyjadriť k súčasnému obdobiu, uvedomujeme si, že prebieha určité obdobie krízy, ktorá ešte nepominula, a dotýka sa aj rezortu vnútra a podmienok činnosti polície. To platí vo všeobecnosti. Sme však mimoriadne citliví a dbáme, aby to nebolo tak, že my sme vždy pristupovali k veci racionálne a rozumne, ale boli tu zložky, ktoré sa viedli na našich chrbtoch a náš úkor. Dovolím si

tvrdiť jedno, že v rezorte vždy sme sa správali racionálne a odborový zväz pôsobil ako korektný partner. Vždy sme za základnú metódu svojej práce volili vyjednanie, riadime sa tým doteraz, čiže prebieha kolektívne vyjednanie. Návrhy kolektívnych zmlúv sme uplatnili v zákonom stanovenej lehote, teda viac ako 60 dní pred skončením roka, v oblasti Horskej záchranej služby, ktorá je rovnako zastrešená naším odborovým zväzom, sme už uzavreli a podpísali kolektívnu zmluvu na rok 2011. Tam vyjednával záväzok štátny tajomník Maroš Žilinka. Možno potvrdiť, že vyjednanie bolo korektné, reálne a racionálne. Kolektívna zmluva vyjadruje možnosti rezortu, a samozrejme aj záujmy zamestnancov. Pokiaľ ide o ostatné tri kolektívne zmluvy, „zasekli sme

sa“, do určitej miery je vyjednanie kolektívnej zmluvy pre policajtov na rok 2011 komplikované. Sú určité body, ktoré potrebujeme ešte uzavrieť v rámci zmlúv pre verejnú službu a štátnu službu na rok 2011. Aj tu vnímam prístup vedenia rezortu k vyjednaniu ako korektný. Na druhej strane však možno pobaďať, že časť úradníckeho stavu mieni „vyrábať problémy“ aj tam, kde by nemuseli byť. S tým sa konkrétne stretáme v súčasnom období. Ide o niektoré veci, ktoré si odborový zväz strážil v doterajšom období a dnes sa ukazuje, že táto bdelosť je problémom z hľadiska zákona o ochrane osobných údajov. Myslím si, že by sme sa k veci mali postaviť otvorene. A toto je problém, ktorý si naša spoločnosť už dlhodobo vezie so sebou a len postupne sa ho darí odbúrať. Bol

by som nerád, keby kolektívne vyjednanie na rok 2011 bolo súvisiacim od stavu dosiahnutého v predchádzajúcich rokoch.

● V čom konkrétne?

Naše požiadavky až dosiaľ zahŕňali, aby bolo vopred zabezpečené prerokovanie návrhov na mimoriadne povýšenie policajtov. V rámci vyjednania sa vyskytujú snahy o zrušenie takéhoto postupu. My to však vidíme ako súčasť transparentného postupu, ktorý v súčasnosti platí. Rovnako transparentné by malo byť aj poskytovanie mimoriadnych odmien policajtom a to isté by malo platiť aj pri opätovnom prijímaní do PZ. Transparentné, a teda pod verejnou kontrolou by malo byť aj poskytovanie výnimiek z kariérneho postupu. To sú tie trecie plochy.

(Pokračovanie na strane 2)

Podpísali kolektívnu zmluvu pre Horskú záchrannú službu

Štátny tajomník Ministerstva vnútra Maroš Žilinka v stredu 22. decembra 2010 podpísal s predsedom Odborového zväzu polície v SR Miroslavom Litvom kolektívnu zmluvu vyššieho stupňa pre príslušníkov Horskej záchrannéj služby na rok 2011. Ide o prvú kolektívnu zmluvu v rámci rezortu na rok 2011.

Základná výmera dovolenky príslušníka HZS bola dohodnutá na päť týždňov v kalendárnom roku. Príslušníkovi, ktorý do konca roka kalendárneho roka dovŕši

aspoň 15 rokov služobného alebo pracovného pomeru, patrí dovolenka vo výmere šiestich týždňov. Štátny tajomník uviedol: „Uzatvorenie kolektívnej dohody v čase úsporných opatrení nie je jednoduché, aj preto by som ocenil korektný prístup Odborového zväzu polície v Slovenskej republike pri tomto kolektívnom vyjednávaní. Sociálny zmier považujem za veľmi dôležitý a aj uzatvorenie tejto kolektívnej zmluvy je príspevkom k jeho udržaniu.“

(TO, KMV 22. 12. 2010)

Opýtali sme sa za vás

Ako je to s príplatkami za riadenie na OO PZ?

Riaditelia a zástupcovia riaditeľov OO PZ sa v uplynulých dňoch dozvedeli o zmenách vo výške príplatku za riadenie, vyplývajúcich z personálneho rozkazu prezidenta PZ č. 536/2010. Časť riadiacich pracovníkov musela zmena potešiť, iných naopak nie. Čo sa stalo?

Ako sme sa dozvedeli, zmeny súvisia s presunom skráteného vyšetrovania na OO PZ aj v ostávajúcej štyroch krajoch, ktoré dosiaľ mali skrátené vyšetrovanie zaradené v rámci odborov kriminálnej polície, teda v krajoch Bratislava, Trenčín, Nitra a Banská Bystrica. Prezídium PZ – vzhľadom na potrebu úspory finančných prostriedkov – navrhovalo ponechať u riaditeľov a zástupcov riaditeľov OO PZ riadiaci príplatok vo výške 30, resp. 25 percent v prípade oddelení I. typu a na obvodných odde-

niach PZ II. typu vo výške 20, resp. 15 percent. Sekcia personálnych a sociálnych činností MV SR však neodporučila systemizovať v takto navrhovanej podobe. „Keďže v rámci ostatných krajských riadiateľstiev PZ sú predmetné riadiace funkcie systemizované v I. type OO PZ s riadiacimi príplatkami vo výške 34 a 30 percent a 30, resp. 25 percent pri II. type, po dohode s Prezidiom PZ napokon vznikol návrh na zjednotenie riadiacich príplatkov na všetkých OO PZ v rámci celej SR. Z dôvodu úspor sa tak prijalo rozhodnutie stanoviť príplatok za riadenie na oddeleniach I. typu vo výške 32, resp. 28 percent a na obvodných oddeleniach II. typu 28 a 23 percent.“

Túto zmenu vedenie rezortu a polície s OZP v SR nekonzultovalo.

(red)

Minister D. Lipšic oceňoval policajtov za záchranu života

Bratislava – Dvoh bratislavských policajtov Lubomíra Bielika a Petra Petrovského dnes ocenil minister vnútra Daniel Lipšic za záchranu života.

Obaja policajti dostali medailu za obetavosť. Získali aj finančnú odmenu 500 eur.

Minister Lipšic pri tejto príležitosti povedal, že polícia na Slovensku je viac vnímaná ako represívny orgán. Vnímať by ju tak mali ale ľudia, ktorí porušujú zákon. Slušným ľudom má polícia pomáhať, zdôraznil Lipšic. Obaja policajti sú podľa neho dobrým príkladom a motiváciou pre svojich kolegov. Policajti pomohli 11. decembra počas služby vodičovi, ktorý narazil do lampy. Muž upadol do bezvedomia a v aute sa začalo dymiť. Vodič mal otras mozgu, tržnú ranu na hlavu a zlomené holenné kosti. Muža z auta vytiahol policajt Lubomír Bielik, jeho kolega zabezpečoval premávku. Zranenému mužovi poskytol prvú pomoc, kým nepri-

šla záchranná služba. „Myslím si, že by to spravil každý iný človek, ktorý by bol na mojom mieste,“ povedal Bielik.

V ľadovej vode

Podpráporčík Gabriel Hatala a nadstrážmajster Matej Čuchta z OO PZ Prešov-Sever počas služby koncom októbra tohto roku zachránili život zdravotne postihnutej dôchodkyňi. Za záchranu jej života ich minister vnútra Daniel Lipšic ocenil medailou za obetavosť.

Dvojica mala 28. októbra tohto roku službu. Vyslali ich k hrádzi na Toryse neďaleko Sídliska III. Do vody tam spadla staršia pani a unášal ju prúd. Hoci vonku bolo len päť stupňov Celzia a nikto z prizeraúcich sa za ňou neodvážil do vody, policajti neváhali. „Videli sme jej z vody nohy. Ani nekričala o pomoc,“ povedali.

Dôchodkyňu Miroslavu B. vo vode zachytili a pomohli jej na breh. Vyzliekli jej mokré oblečenie, a aby sa nepodchladila, prikryli ju svojimi rovnošatami. Hata-

la zisťoval, ako je na tom: „Bola pri vedomí, mala otvorené oči, ale bola dezorientovaná.“ Čuchta jej ešte z vody vytiahol kabelku. „Pri páde ale stratila francúzsku barlu.“

V tom čase už k miestu smerovali nielen záchranári, ale aj hasiči. Momentálne je žena z nemocnice už doma a je v poriadku. Dvojica ocenených sa zhodla, že ich ocenenie prekvapilo. Hatalu, ktorý je policajtom piaty rok, za jeho čin pochválila manželka. Čuchtu, ktorý je policajtom tretí rok, pochválili rodičia: „Povedali, že si robím dobre svoju prácu.“ Dodal, že šiel k polícii kvôli svojmu presvedčeniu chrániť ľudí, zákon a poriadok.

„Mne hovorili, že mám na to výšku,“ zasmial sa Hatala. „Ale policajtom som, lebo mám rád poriadok,“ dodal. Prezradil, že meria viac ako dva metre. Pri ňom, ale aj pri 195 centimetrov vysokom Čuchtovi, sa pri oceňovaní cítil útló aj minister Lipšic.

(SITA, 22. 12. 2010)

Nová koncepcia fungovania Integrovaného záchranného systému

Ministerstvo vnútra vypracovalo novú Koncepciu organizácie, fungovania a rozvoja integrovaného záchranného systému v SR na roky 2011 – 2015, ktorá nadväzuje na predchádzajúcu do roku 2010.

Nová koncepcia analyzuje súčasný stav IZS a navrhuje jeho riešenie. Vychádza pritom z programového vyhlásenia vlády, ktorá sa zaviazala vybudovať lepšie fungujúci integrovaný záchranný systém.

Koncepcia rieši súčasné problémy, stanovuje princípy organizácie, fungovania a rozvoja IZS v SR, vrátane zavedenia tzv. superšpeciálneho modelu operačného riadenia. Zvýši sa tým kvalita služieb pri poskytovaní pomoci v tiesni. Počíta sa tiež s vytvorením podmienok pre implementáciu harmonizovaných služieb sociálneho významu 116 xxx v SR, čím sa zníži počet volaní na jednotné číslo 112 a národné čísla tiesňového volania. V súlade s koncepciou MV SR plánuje pilotný projekt na reštrukturalizáciu

organizácie, fungovania a rozvoja operačného riadenia základných záchranných zložiek IZS. Overí funkčnosť navrhovaného modelu a smerovanie ďalšieho postupu.

Navrhované riešenia – nový zákon o IZS – upraví zásady spolupráce a koordinácie zúčastnených subjektov veliteľom zásahu na taktickej úrovni, koordinátnym strediskom IZS na operačnej úrovni

– previazanosť systému IZS so systémom civilnej ochrany a systémom krízového riadenia

– koordináčne stredisko ako centrálny zdroj informácií – zabezpečí sa tak aktuálnosť a komplexnosť toku informácií od miesta nežiaducej udalosti až po orgány krízového riadenia

Jedným z najdôležitejších opatrení je reštrukturalizácia IZS, navrhnutá do troch časových etáp. Dotkne sa niekoľkých ob-

– koordináčne strediská – veli-

teľ zásahu bude koordinovať činnosť záchranných zložiek IZS na mieste ich nasadenia a riadiť ich súčinnosť /kto bude veliteľom sa podľa druhu udalosti, ustanoví v novom zákone o IZS/. Zabezpečí ju legislatívne jasne popísaná komunikácia medzi veliteľom zásahu a vedúcimi jednotlivých zúčastnených záchranných zložiek.

Novým prvkom v IZS bude centrálna monitorovacie a riadiace stredisko, ktoré zriadi MV SR. Stredisko bude monitorovať funkčnosť komunikačnej a informačnej technológie IZS, činnosti operátorov a informačného toku o nežiaducich udalostiach. Budú v ňom pôsobiť zástupcovia Prezídia PZ, HaZZ, operačného strediska zdravotnej záchrannéj služby a MV SR. Stredisko bude zároveň kontaktným miestom pre Monitorovacie a informačné centrum EÚ, Euroatlantické centrum pre koordináciu pomoci pri katastrofách pri NATO, OSN a iné medzinárodné organizácie.

(TO KMV, 19.1.2011)

Transparentnosť v boji proti korupcii a klientelizmu

(Pokračovanie zo strany 1)

● **Vďaka za tieto analytické pohľady. Ved' skutočne ide o to, ako garantovať prácu, a nie nátlakové praktiky.**

Veľmi podrobne sme si preštudovali programové vyhlásenie vlády a dá sa povedať, že sme sa s ním stotožnili. To, čo na druhej strane strážime, je, aby to programové vyhlásenie vlády bolo naplnené a nebolo deformované. Je to aj náš záujem, aj záujem spoločenský. Máme však aj rozdielne pohľady na niektoré veci. Čiže ak sa stretávame pozitívne v zásadných krokoch, ktoré vláda pripravila, a to je napríklad začlenenie Železničnej polície do PZ, čo prináša zefektívnenie nákla-

dov na fungovanie polície ako garanta bezpečnosti v podmienkach SR, aj začlenenie Úradu hraničnej a cudzineckej polície, čo odstraňuje niektoré nedostatky z minulosti, ktoré vznikli práve vyčlenením tejto zložky z PZ. V tomto sa absolútne zhodujeme. Iné naše pohľady sa netýkajú vyhlásenia vlády, ale realizácie, a to v oblasti personálnej práce, a aj tu by som to limitoval na oblasť personálnej práce v PZ, kde máme konkrétne výhrady a pripomienky. A nepáči sa nám uplatňovanie toho „slávneho“ paragrafu 35, ods. 2 zákona o štátnej službe v PZ, kde sa hovorí, že v dôležitom záujme výkonu služby môže minister odvolať ktorého-

koľvek nadriadeného. Boli by sme radi, keby sa tento paragraf vylúčil zo zákona, pretože je zneužívaný. Zneužívaný vo veľkej väčšine prípadov práve preto, že nie je definovaný pojem „dôležitý záujem výkonu služby“.

● **Čo charakterizuje pôsobenie EuroCOPu v súčasnom období? Vy osobne v ňom zastávate významnú pozíciu.**

EuroCOP plní náročné úlohy súvisiace s tým, ako Lisabonská zmluva uvažuje o úlohách centra v niektorých oblastiach, mal by plniť významnú úlohu partnera zastupujúceho zamestnancov vo vzťahu k riadiacemu centru Európskej únie v oblasti polície, ako aj v otázkach rozvoja polície na

ďalšie roky. Po zmene pomerov u nás, pri takpovediac „vstupovaní do Európy“, náš Odborový zväz polície v SR výrazne predbehol vývoj na Slovensku, keďže sme sa stali členmi EuroCOP-u, resp. jeho predchodcu, už v roku 1992, keď Slovenská republika o členstve v Európskej únii a pod. ešte ani nesnívala. A takto sa pozeral na veci aj EuroCOP, čiže snaží sa vytvárať aj v okolitých krajinách adekvátnu štruktúru na spoluprácu policajných zborov. Európska únia je síce ohraničená svojimi hranicami, ale polícia musí pracovať pri potieraní zločinu aj za hranicami Európskej únie. To, čo potrebujeme na dobrú spoluprácu, je demokratický základ

fungovania polície. Preto potrebujeme v policajných zložkách v tých krajinách, ktoré zatiaľ sú mimo EÚ, prebúdať a rozvíjať to, čo je vo všeobecnosti potrebné pre demokratický charakter pôsobenia policajných zložiek.

● **V čom vidíte základ spolupráce vedenia rezortu a odborov?**

Na to, aby sme dosiahli dobré výsledky v práci, nestačí úzka skupina vedúcich. Motivovaný musí byť celý kolektív Policajného zboru a musí ťahať jedným smerom. Pozerať na veci z hľadiska toho, že tam, kde sa delia odmeny, nech sa rozdeľuje aj práca.

(Prevzaté, Euroreport plus č. 1)

Riaditeľ ÚKP PPZ: „Nové vedenie polície ukázalo odvahu a razantnosť“ Z názvu úradu vypadlo iba jedno „J“ – ale aké podstatné!

Nový rok prináša mnohé zmeny. Tie najpodstatnejšie sa výrazne dotýkajú najmä príslušníkov odborov a oddelení justičnej a kriminálnej polície. O priblíženie týchto zmien redakcia POLÍCIA požiadala riaditeľa Úradu kriminálnej polície PPZ plk. JUDr. Jána Miháľa.

● **Pojem „justičná polícia“ má zmiznúť z nášho slovníka. Zo skratky názvu úradu, ktorý riadite, vypadlo iba „J“, ale aké podstatné!**

Máte pravdu, máme za sebou polročné obdobie, plné príprav a spresňovania zámerov. Ale ak dovolíte, vrátil by som sa ešte trochu späť, pretože naše úsilie o zásadnejšie zmeny v zaužívanej praxi má už dlhšie trvanie a naštartovali ich vlastne už legislatívne i organizačné zmeny v roku 2008, ktoré smerovali k zvýšeniu výkonu najmä na úseku vyšetrovania a skráteného vyšetrovania. Výročné správy generálneho prokurátora o činnosti prokuratúr totiž odvtedy každoročne obsahujú aj pasáž o výslednosti práce polície v prípravnom konaní a boli pre nás určitým zrkadlom. Prítom fakty, ktoré pán generálny prokurátor v správach predostieral, v podstate vyplynuli aj z našich analýz, takže sme sa mali o čo oprieť a podnietili nás k mnohým aktivitám. Pre úsporu miesta ich tu teraz nebudem rozoberať, veď tí, ktorých sa toto úsilie o zmenu bezprostredne dotýkalo, o zmenách veľmi dobre vedia. Tieto opatrenia viedli k určitému zlepšeniu stavu a prvé výsledky sa objavili už v roku 2009.

● **Aj štatistiky potvrdzujú, že vedenie PPZ, konkrétne vami vedený úrad vyvíjal veľký tlak najmä na znížovanie počtu tzv. starých prípadov i k celkovému zrýchleniu prípravného konania. Nové vedenie PZ posunulo ambíciu ešte viac...**

Nové vedenie polície ukázalo odvahu a razantnosť pri úsilí o zmenu štýlu práce. My sme v predchádzajúcich mesiacoch urobili analýzu, aký je aktuálny reálny stav vo výslednosti práce na úseku kriminálnej polície a vyšetrovania na krajských a okresných riaditeľstvách PZ. Aj keď sme si vedomí, že štatistika je len jeden z aspektov a že krajské riaditeľstvá plnili v uplynulých rokoch aj mnohé iné úlohy, predsa len sa nám ukázali veľavravné čísla. Vyšlo nám, že jeden príslušník kriminálnej polície na krajskom riaditeľstve PZ v priebehu uplynulých päť rokov objasnil v priemere 1,2 prípadu ročne, na úrovni okresu to bolo 12,6 prípadu ročne. Vyšetrotateľ na KR PZ ročne ukončil približne šesť spisov, na okrese v priemere 51 spisov. Opäť zdôrazňujem, že vnímame rozdiely v náročnosti práce na spisoch na úrovni kraja a okresu, predsa však – tie rozdiely sú dosť výrazné. Analýza nám tiež ukázala, resp. potvrdila pretrvávajúce veľké regionálne rozdiely v zaťažnosti. Zistili sme veľké rozdiely aj na úrovni KR PZ – čo sa týka rozloženia síl vo

vzťahu k nápadu trestnej činnosti. V krajoch Bratislava a Trnava vychádza na jedného príslušníka kriminálnej polície, teda na jedného operatívca približne 100 zistených trestných činov ročne, v ostatných krajoch približne 83. Čo sa týka úseku vyšetrovania, v Bratislavskom kraji bola rozpracovanosť v priemere 42 spisov na jedného vyšetrotateľa, kým celoslovenský priemer bol 16.

Ilustračné foto

● **Podme teda k zmenám, ktoré avizoval prezident PZ už v septembri na jesennom zasedaní rady predsedov ZO OZP a ktoré sa spúšťali k 1. januáru 2011, resp. sa pripravujú k 1. marcu.**

Boli stanovené hlavné zásady, v prvom rade kritérium úspornosti. Druhým cieľom bolo zníženie počtu riadiacich pracovníkov, tretím posilnenie priameho výkonu služby a zníženie počtu trestných spisov na jedného vyšetrotateľa. Ja vždy dodávam, že cieľ vlastne nie je v tom, aby mal vyšetrotateľ menej spisov, teda aby sa zákonným spôsobom plnili lehoty, ale aby občan v pozícii poškodeného pocítil spravodlivosť. Pretože spravodlivosť je hlavným cieľom, ktorý sa má dosiahnuť s využitím všetkých zákonných možností a interných predpisov.

● **Konkrétnejšie?**

Z analýzy vyplynula potreba presunúť ľudí z krajov na okresy – s výnimkou Bratislavy a Košíc, ktoré majú svoje špecifiká z hľadiska nápadu. V mestách sa rozdiely medzi okresmi stierajú, pretože kriminalita nie je ohraničená lesmi a lúkami, ale ulicami, ktoré tvoria hranice okresov.

● **Výsledok rozhodnutí?**

Už počas prípravy organizačných zmien nám vyšlo, že počet riadiacich pracovníkov sa na nami riadenom úseku, teda v oblasti operatívy a vyšetrovania môže znížiť o 150 ľudí. Na OR PZ ďalej prešlo z krajov okolo 140 operatívov, okolo 120 vyšetrotateľov a asi 50 občianskych zamestnancov. K tomu si pripočítajme 126 tabuliek operatívov zo železničnej polície, keďže aj oni mali svoju operatívnu zložku. Zrušením riadiacich pozícií sa ušetrili príplatky za riadenie. Musím však spomenúť, že súbežne sme utvorili na každom krajskom riaditeľstve oddelenie pre boj s extrémizmom a diváckym násilím v počte tabuliek jedna plus šesť. Tieto oddelenia sú zároveň jediné pracoviská s výkonom operatívno-pátracej činnosti, ktoré ostali na krajských riaditeľstvách PZ.

● **Skrátené vyšetrovanie?**

Nie je to novota, aj zvyšné štyri krajské riaditeľstvá, teda Brati-

slava, Trenčín, Nitra a Banská Bystrica už presunuli skrátené vyšetrovanie na OO PZ.

● **Aký je praktický dopad na ľudí? Keď sa hýbe s tabuľkami, hýbe sa so živými ľuďmi...**

My sme všetky zmeny realizovali v úzkej súčinnosti s krajskými riaditeľmi PZ, ďalej to už je ich pôsobnosť. Je povinnosťou nadriadených na úrovni kraja toto zabezpečiť, aby sa s ľuďmi hovorilo, aby sa zohľadnili nielen potreby polície, ale veľmi citlivo aj možnosti ľudí a ich predstavy, veď sú tu aj otázky ubytovania, cestovných nákladov a podobne. To je však už pôsobnosť krajov. My stále cítime, že je veľmi potrebné ľuďom veľa vysvetľovať, spoločne hľadať rezervy. Je na nadriadených, aby ľudí vedeli motivovať a povzbudiť, lebo tu cítime najväčšie rezervy.

● **Policajti sa najviac báli, že keď – ľudovo povedané – pôjdu z kraja na okres, tak padnú aj platovo.**

Vyšetrotatelia prechádzajú na okresy v takej istej platovej triede, v zásade aj operatívci, problém je v tom, že operatívci sú v nižších platových triedach. Tieto problémy sa s nami vlečú už dlhšie, pretože platová reforma v tom čase a v daných finančných možnostiach všetky špecifiká neobsiahla. My to ovplyvniť nevieme, isté je, že tento problém čaká na riešenie v novej organizačnej štruktúre. Na úseku operatívov sa dosiaľ tieto problémy zmierňovali rôznymi príplatkami, ale v tomto kontexte bude pot-

rebné riešiť aj otázku špecializovaného vzdelania pre ľudí, ktorí ho potrebujú. Predpokladám, že v najbližších mesiacoch sa tieto problémy v praxi zadefinujú a budeme hľadať riešenie, aby nikto nemal pocit, že je nespravodlivo odmeňovaný. Len chcem veľmi poprosiť o určitú trepezivosť, všetko chce svoj čas. Osobne verím, že práve v kontexte s novým systémom hodnotenia a kariérneho postupu tu vznikne priestor na lepšie odmeňovanie tých, ktorí si to zaslúžia. Nová organizačná štruktúra dáva ľuďom možnosť prejať svoje ambície a schopnosti. V ideálnom prípade by všetci príslušníci kriminálnej polície mohli po doplnení vzdelania vykonávať všetky procesné úkony v prípravnom konaní. Úprimne však poviem, že nie všetci príslušníci využívali aj doterajšie možnosti v zmysle trestného poriadku, pretože je to prácnejšie, náročnejšie a zodpovednejšie. Samozrejme, ak hovoríme o zrovnoprávnení oboch služieb, je to dlhodobý cieľ. V konečnom dôsledku by však takéto riešenie mohlo odstrániť množstvo sporov, ktoré doteraz medzi operatívami a vyšetrotateľmi robili problémy.

● **Cieľ je pekný, rozumný, efektívny, ale cesta bude ešte zrejme trnistá. V momentálnej situácii bude zrejme prax vychádzať z aktuálnych možností jednotlivých útvarov.**

Samozrejme, všetko bude o deľbe práce a možnostiach toho – ktorého útvaru. Je na nadriadenom, aby rozhodol, kto a čo môže robiť, na čo má kvalifikáciu a predpoklady. Je to vždy tímová práca. Otvárajú sa tu však možnosti, ktoré doteraz neboli. Podstatné je, aby všetko smerovalo k zvýšeniu tempa a kvality prípravného konania pri dodržiavaní zákonných lehôt. Je nám jasné, že v nadchádzajúcom období bude potrebné ľuďom veľa vysvetľovať, vzdelávať ich, usmerňovať, radiť.

Onedlho budeme mať poradu so všetkými riaditeľmi odborov kriminálnej polície, kde dohodneme ďalší postup aj v oblasti vzdelávania, kurzov, IMZ, školení. Za náš úrad môžeme povedať, že na tieto úlohy sme pripravení. Faktom ale je, že zodpovednosť priamych nadriadených vzrastie. Hlavné je presvedčiť ľudí, aby sa nebáli zmien. Samozrejme, veľa bude záležať na tom, či dokážu vytvoriť policajtom podmienky na podávanie výkonov, ktoré sa od nich očakávajú. Je to jedna zo základných povinností nadriadených. Nejde len o miestnosti, stoličky, telefóny a počítače, lebo to sú základné predpoklady. Podstatné je presvedčiť ľudí, aby sa nebáli zmien a aby im v tomto období mal kto ponúknuť pomocnú ruku – najmä čo sa týka odborných vedomostí. Z mojej dlhoročnej skúsenosti viem, že najväčšie rezervy sú vždy v ľuďoch, ktorí, keď majú podmienky a dobre nastavený systém práce, tak sa nemusia stresovať, ani si brať prácu domov, len normálne, zodpovedne pracovať osem hodín. V takom prípade dokážu podať veľmi slušný výkon. Je zodpovednosťou riadiacich pracovníkov, aby takýto stav dosiahli. V tejto fáze je rovnako dôležitý prenos informácií, aby sa neskreslovali a aby sa dostali „dole“ v takej podobe, v akej na centrále vznikli.

Zhovárал sa Peter Ondera

UPOZORNENIE!

Uzávierka nasledujúceho čísla bude 11. februára 2011

Redakcia

Posledná rozlúčka

Hlboko zarmútení oznamujeme všetkým príbuzným, kolegom a známym, že zomrel náš milovaný syn, manžel, otec, brat, švagor, krstný otec **Erik Gemzický**

Jeho srdce dotieklo 2. januára 2011. S nebohým sme sa rozlúčili 5. januára v Dome smútku v Brezne.

Smútiaca rodina a ZO OZP Brezno

Smútočné oznámenie

S hlbokým žiaľom oznamujeme, že dňa 1. 1. 2011 náhle zomrel člen Odborového zväzu polície v SR, náš kolega z Oddelenia cudzineckej polície PZ Trenčín

npráp. Róbert ONDRAČKA
(nar. 19. 4. 1978, otec jedného dieťaťa)

Češť jeho pamiatke!

KR OZP Trenčín

D. Lipšic: „Začínáme spúšťať najrozsiahlejšiu a najvýznamnejšiu reformu PZ v posledných desaťročiach“

Základným cieľom je zvýšenie dôveryhodnosti polície

(Pokračovanie zo strany 1) red). „Skúmal som, ako sa k tomu stavu dopracovali, nazbieral som informácie a okamžite po návrate som sa pokúšal vo vymedzenom rozsahu prispôbiť ich výstup našej legislatíve, našim štruktúram. Mohol som zmeniť len výkon a záhadným spôsobom sa nám to podarilo,“ spomínal prezident. Podľa jeho slov tieto výsledky sa stretli medzi občanmi v Dunajskej Stredě s veľkým uznaním, na druhej strane ale narazil na odpor policajtov, ktorí sa nechceli podriať novým pravidlám: „Policajti na mňa podávali sťažnosti, informovali médiá, odborový zväz, žiadali nápravu, pretože tento spôsob riadenia núti policajtov konať, slúžiť občanom. Priamo je možné vyvodzovať individuálnu zodpovednosť ktoréhokoľvek policajta.“

Prezident PZ pripomenul, že neskôr, už ako viceprezident PZ sa pokúšal tieto princípy zaviesť do praxe aj v celoslovenskom meradle, ale „nanešťastie mi to nebolo umožnené, našli sa štruktúry či už v PZ alebo na ministerstve, ktoré boli proti takémuto systému. Nepodarilo sa mi to presadiť, pretože som nemal patričné kompetencie, bol som len zástupca. Podarilo sa mi to čiastočne len v tých štruktúrach, na ktoré som bol oprávnený v rámci boja proti organizovanému zločinu, ktorý bol podľa mňa v rokoch 2001 až 2006 tiež výnimočný na území SR. Keď ma minister vnútra oslovil a ponúkol mi možnosť byť policajným prezidentom, predložil som mu svoju predstavu a on okamžite povedal,

Ak chceme, aby ľudia políciu rešpektovali a ako povedal pán predseda odborového zväzu, aby si ľudia svoju políciu aj chránili, tak im musia najskôr dôverovať. Teraz nehorím o podozrivých a stíhaných, ale o ostatných ľuďoch, ktorí musia mať pocit, že polícia je tu pre nich, aby im pomáhala a chránila ich. Bez dôvery si ťažko bude môcť budovať rešpekt. Jedno bez druhého nemôže existovať,“ zdôraznil Daniel Lipšic.

že je to presne to, kvôli čomu sa aj on stal ministrom vnútra a budeme sa snažiť spoločne. Čiže len kvôli tomu som prijal, aby som konečne využil existujúce možnosti a pokúsiť sa zmeniť systém riadenia PZ.“

S trochou irónie prezident poznal, že policajti nie sú uzavretá komunita, nemyslia si, „že oni sú tí hrdinovia, ktorí nasadzujú život a bojujú so zločinom ako nejakí filmoví hrdinovia, a občania sú nevyhnutné zlo, ktoré im ten imidž stále kazia, pretože sa sťažujú, nič sa im nepáči, obťažujú ich svojimi pripomienkami. Policajti si myslia, že sú tí, ktorí ve-

dia, čo a ako majú robiť, ale veľmi málokedy sa opýtajú občanov, čo by chceli občania. Čiže zmena v chápaní je v tom, že nie občania majú pomáhať policajtom v boji proti zločinu, ale policajti majú pomáhať občanom. Polícia je služba a servis, ktorý má pomáhať občanom odstraňovať negatívne javy, ohrozujúce život, zdra-

služieb jednotlivé okruhy činnosti sú tiež špecificky hodnotiteľné, pre každú pozíciu sme vypracovali prioritné kritérium, ktoré je najdôležitejšie pre jeho pozíciu,“ vysvetlil. „Aj doposiaľ boli hodnotení, napr. dopraváci, koľko udelili pokút, koľko technických preukázov zadržali, koľko rôznych úkonov urobili, nemalo to dopad na

uspokojivý, uspokojivý, viac ako uspokojivý, i to, že každé hodnotenie bude mať tri časti – výkonnosť, vedomosť a osobnosť. Hodnotenie bude založené na konkrétnych, kvantitatívnych údajoch. Pripustil, že o jednotlivých kategóriách hodnotenia je možná diskusia, keďže systém sa bude po rok „kalibrovať“, od

podrobovaní v pravidelných intervaloch aj vedomostným testom z oblastí, ktoré potrebujú pre výkon služby. Zdôraznil dôležitosť tretej – osobnostnej – časti hodnotenia, kde sa má zohľadniť počet mravných, etických prešlapov, počet sťažností opodstatnených aj neopodstatnených. Neskôr by mali v tejto časti pribudnúť aj priame hlasy občanov, keďže policajti dostanú možnosť dávať občanom pri každom úkone dotazník, v ktorom občan môže vyhodnotiť policajta, teda to, či bol slušný a či je spokojný s jeho službou – a to aj v prípade, keď trebárs dostane pokutu za dopravný priestupok. Minister i policajný prezident položili na tento aspekt kontroly verejnosťou veľký dôraz – najmä v prípade policajtov prvého kontaktu.

V diskusii s novinármi sa minister zamyslel nad potrebou získania väčšej dôvery obyvateľstva k polícii, pretože je to základný predpoklad na to, aby policajti mal aj rešpekt: „Sú to spojené nádoby. Ak chceme, aby ľudia políciu rešpektovali a ako povedal pán predseda odborového zväzu, aby si ľudia svoju políciu aj chránili, tak im musia najskôr dôverovať. Teraz nehorím o podozrivých a stíhaných, ale o ostatných ľuďoch, ktorí musia mať pocit, že polícia je tu pre nich, aby im pomáhala a chránila ich. Bez dôvery si ťažko bude môcť budovať rešpekt. Jedno bez druhého nemôže existovať,“ zdôraznil Daniel Lipšic.

Efektívnosť riadenia

Samostatnú časť svojho vystúpenia policajný prezident venoval nadriadeným, spôsobu ich hodnotenia „podľa princípov manažérskych zručností“ s dôrazom na efektívnosť riadenia, aby nesuplovali činnosť svojich podriadených, ale preukázali schopnosť riadiť, koordinovať a usmerňovať. Polovica hodnotenia nadriadených má tvoriť výkonnosť podriadených. „Ak viac ako polovica dopadne neuspokojivo, tak aj on,“ zhrnul. „Ak bude kvalitne riadiť, viesť podriadených k tomu, aby dosahovali čo najlepšie výsledky, tak nepriamo dosiahne dobré výsledky aj celý kolektív. “Druhou časťou hodnotenia riadiacich pracovníkov má byť plnenie skupinových cieľov, ktoré určí vedenie polície. „Najmenej jeden štvrtrok budeme hodnotiť kalibračne, aby sme ukázali a nastavili systém, v druhom štvrtroku to bude prísnejšie, už sa im presne zadefinuje, ako by dopadli, keby to už bolo záväzná. A v treťom štvrtroku už to bude mať reálny dopad na každého policajta vrátane mňa, čiže keď polovica mojich priamych podriadených viac ako polovica bude hodnotená ako neuspokojivá alebo nesplníme ako celý PZ ciele, čo teraz určí na začiatku roka, tak podám demisiu a odchádzam z PZ. To isté budem očakávať od svojich priamych podriadených, keď nedosiahnu to, čo dosiahnuť majú,“ uzatvoril.

vie a majetok občanov. Kvôli tomu bolo nevyhnutné zmeniť štruktúru v PZ, najmä systém hodnotenia činnosti PZ až na jednotlivca.“

Individuálne hodnotenie

V ďalšej časti svojho vystúpenia prezident PZ priblížil nový systém hodnotenia radových policajtov, ale – podľa iných kritérií – aj ich nadriadených, v každom prípade však individuálne. Takéto hodnotenie by podľa neho malo mať vždy dopad na služobný pomer. Ak bude policajti vyhodnotený ako výborný, musí mať vyšší plat ako ten, ktorý je ohodnotený, že podáva nízke výkony.“

Prezident pripomenul, že doteraz v PZ existovali tiež rôzne druhy hodnotenia, „zo zákona bolo ohodnotenie päťročné na jednom formulári, kde nebolo definované nič, len prázdna strana a nadriadený mal napísať hodnotenie podľa svojho subjektívneho dojmu. Zvyčajne tam bolo napísané, že policajti je v kolektíve obľúbený, svedomitý, iniciatívny, vždy plní úlohy a postupuje podľa zákona. To je v podstate pre občana a nikoho neidentifikovaný spôsob hodnotenia. Teraz zavedieme taký systém hodnotenia, ktorý musí každého policajta motivovať k tomu, že ak chce byť uspokojujú, aby konal presne tie činnosti, ktoré sú prioritné pre funkciu, do ktorej je zaradený. Vypracovali sme systém kritérií až na policajta diferencovane pre jednotlivé druhy služby, čím zároveň utvárame možnosť kreovania profesie policajta v jednotlivých pozíciách, podľa tých kritérií každý policajti presne vie, čo má robiť, ak chce byť pozitívne hodnotený. V rámci

ich platy, len boli vyhodnotení. V súčasnosti hlavné kritérium pre dopraváka, ktorý hliadkuje na pozemných komunikáciách, je kritérium, či sa počas výkonu jeho služby na zvernom úseku stala dopravná nehoda.“

Tlak na prevenciu

Rovnako pre poriadkového policajta by podľa jeho slov mala byť pri hodnotení najdôležitejšia prevencia, teda to, či sa na zvernom úseku, na ulici alebo inom verejnom priestranstve, počas jeho služby spácha nejaký trestný čin alebo priestupok, či v takom prípade dokáže odhaliť páchatela alebo sústrediť také informácie, ktoré umožnia iným zložkám tohto páchatela zadržať a usvedčiť. „Čiže policajti musí slúžiť tak, aby sa nepáchala trestná činnosť, musí byť bdely a ostražitý na miestach, kde sa to môže stať, kontrolovať vozidlá, prepravovaný materiál či podozrivé osoby, aby mal sumár informácií,“ zhrnul. „Ak sa vrátim k dopravákovi, ak uvidí kusok ľadu na ceste, ak chce byť pozitívny, tak sa musí pred ten ľad postaviť a upozorňovať vodičov,“ povedal, pričom podľa neho nie je podstatné, koľko pokút udelí a čo všetko bude v rámci služby robiť, podstatné je, aby sa nestala dopravná nehoda.

V súhrne – filozofiou nového hodnotenia je konkrétna osobná zodpovednosť policajta v každom druhu služby, k čomu musí byť motivovaný, aby sa nikto nemohol skryť za kolegu, ale ani za nadriadeného.

Tri stupne

Policajný prezident ďalej priblížil novinárom systém troch stupňov hodnotenia v kategórii ne-

1. júla by mal ísť „naostro“. Hodnotenie by sa malo vykonávať mesačne, pričom závery by nadriadený mal prijímať vždy za štvrtrok. „Ak sa policajti v štvrtročnom hodnotení dostane do kategórie neuspokojivý, bude to mať dopad na jeho plat. Nadriadený mu musí odňať osobný príplatok, ak nejaký má. Osobný príplatok je bonus za jeho pozitívny výkon. Ak ho nemá, tak ho môžeme vyhodnotiť ako nespôsobilého na výkon tej funkcie, v ktorej je hodnotený. Dostane šancu ešte jeden štvrtrok s mesačným cyklom.“ Potom by ho nadriadený musel vyhodnotiť ako nespôsobilého pre výkon služby, v ktorej je zaradený. „Bude preradený na inú, menej významnú funkciu alebo na takú, ku ktorej má predpoklady, že v nej bude úspešný, lebo tie kritéria okrem tých nosných obsahujú aj orientačné, ktoré určujú jeho schopnosť na iné možné pozície v PZ. Čiže zároveň tento systém dokáže pomôcť policajtom nájsť si také zaradenie, ktoré je pre nich najvhodnejšie z pohľadu ich osobných predpokladov, postojov, zručností.“

Systém hodnotenia má podľa slov prezidenta viesť k tomu, aby si každý policajti uvedomil, že má vo vlastných rukách zodpovednosť za svoju pozíciu aj za to, koľko bude mať na páske, pretože sú tu možnosti na osobné príplatky i na odmeny, pričom prostriedky na túto motiváciu budú práve od policajtov, vyhodnotených ako neuspokojivých.

Znalosti

Popri kvantitatívnom vyjadrení budú policajti v rámci hodnotenia

Foto: I. Majerský

Základným cieľom je zvýšenie dôveryhodnosti polície

Vyšetovatelia a operatívci za jeden povraz

Prezident PZ Jaroslav Spišiak informoval novinárov aj o organizovaných zmenách v polícii. Uviedol, že doterajší systém bol deformovaný v prospech riadiacich a nevykonných funkcií. Nová štruktúra musí byť pozitívne orientovaná na výkon a druhým princípom reorganizácie je zjednotenie a zefektívnenie činnosti „najzávažnejšej časti polície v boji proti zločinu, to jest kriminálnej polície.“ „Konečne, po veľa rokoch sme dospeli k tomu, že budeme mať na Slovensku len kriminálnu políciu, činnosť nebude deformovaná dvoma nesúrodými súčasťami, úsekom vyšetrovania a kriminálnou políciou,“ vysvetlil. Doterajší model označil za „socialistický prežitok, ktorý neprinášal nikdy nič dobré, len sústavný boj o to, kto je hlavný, kto je podradný, a vzájomný boj medzi týmito súčasťami. Obidve sú nevyhnutné pre činnosť polície, ale musí to byť vykonávané jednotne

jedným celkom,“ a pokračoval: „Od 1. januára 2011 je teda systemizovaná v polícii služba kriminálnej polície a útvary kriminálnej polície, ktoré majú systemizované funkcie vyšetovateľov aj referentov kriminálnej polície, čiže operatívnych pracovníkov.“

Policijný prezident ďalej hovoril o zámysle mať v rámci kriminálnej polície „len vyšetovateľov, čiže takých policajtov kriminálnej polície, ako sú všade na svete, že ten policajt môže odhaliť zločin, vyšetrovať zločin, obviniť páchateľa a urobiť všetky úkony až po návrh na podanie obžaloby. Toto je veľmi dôležité, čo sme teraz zaviedli, zvýšime počet vyšetovateľov, čo doteraz nikdy nebolo možné, lebo na to neboli finančné prostriedky. Kriminalita rástla, mohli sme tu mať stotisíc policajtov, ale všetka činnosť končila vždy u tých 100 vyšetovateľov, ktorí boli enormne zaťaženi a nevládali zákonne riešiť proble-

matiku. Postupne sa ich počet bude zvyšovať z tých operatívov, ktorí zložia vyšetrovateľské skúšky a počet trestnoprosesne činných policajtov sa zvýši minimálne o sto percent.“

Posily pre výkon

Reorganizácia má priniesť výraznú posilu výkoných častí. Podľa slov Jaroslava Spišiaka „zvýšili sme počet výkoných policajtov na úseku poriadkovej, dopravnej a kriminálnej polície o 1 708 policajtov z reálneho počtu bez navýšenia, ktorých sme presunuli z rôznych funkcií na výkoné funkcie. Na úseku poriadkovej o 1 167, na dopravnej 155, na kriminálnej 386. Zrušili sme 205 riadiacich funkcií, ktoré sme pretransformovali na výkoné bez navýšenia finančných prostriedkov pre PZ tak, že celý systém priniesol minimálne 19,5 milióna eur úspory na mzdových prostriedkoch.“

Prednosť len tým najlepším

V ďalšej časti tlačovej besedy policijný prezident priblížil novému predstavi vedenia o systéme kariérneho postupu, ktorú čitateľom mesačníka POLÍCIA priblížilo už septembrové a decembrové číslo. V stručnosti sa venoval aj novej organizačnej štruktúre. (Túto časť vystúpenia prezidenta PZ približujeme na inom mieste).

Jaroslav Spišiak zdôraznil, že systém kariérneho postupu má umožniť vybrať len tých najlepších práve na základe osobných hodnôt, pričom postup bude možný vždy iba o jeden stupeň.

Na obsiahle vystúpenie policijného prezidenta reagoval predseda Odborového zväzu polície v SR Miroslav Litva, ktorý podporil zámyery zavedenia nového systému hodnotenia. „Pevne verím, že systém, ktorý bude pozostávať z konkrétnych a merateľných hodnôt, bude policajtov motivovať v práci, ukáže, aký je reálny stav v plnení úloh. Pokiaľ budú hodnotiace kritéria dobre doladené vo vzťahu k tomu, čo sa požaduje po PZ, tak si myslím, že to bude veľmi dobre vplývať aj na dôveryhodnosť v očiach verejnosti. Ďalšie, čo veľmi vítame je, že sa odstráni subjektívizmus z rozhodovania a utvorí sa priestor na reálne uplatnenie pre najkvalifikovanejších a najkvalitnejších

ľudí v rámci kariérneho postupu – s tým, že keď nebude subjektívizmus v rozhodovaní, tak aj ľudia budú motivovaní v práci, pretože každý, kto chce postupovať, musí mať výsledky, nesmie mať „priešvihy“ a bude to princíp, ktorý pomôže stabilizovať PZ.“

Predseda OZP verí, že nový systém hodnotenia „rozpohybuje stojaté vody“: „Nemôže byť útvár, ktorý by mal dobrý priemer osobného ohodnotenia, ale veľmi zlé výsledky v dlhšom časovom období.“

Nabehnutie nového systému hodnotenia si podľa Miroslava Litvu bude žiadať od ľudí najmä záujem kvalitne pracovať. Nadriadení zasa majú úlohu umožniť policajtom doplniť si vedomostné medzery, ktoré ukáže aplikácia systému v praxi formou cieľového vzdelávania.

Predseda OZP odobril aj nový model kariérneho postupu, keďže jeho základom by sa mal stať práve nový systém hodnotenia výsledkov v práci. Vyslovil sa za to, aby subjektívne rozhodovanie už nemalo miesta a privítal, že sa zrušia výnimky „z hľadiska kariérneho postupu, z hľadiska vstupov cez iné ako spodné priečky rebríčka do PZ.“ Upozornil však, že presadzovanie nového systému hodnotenia do praxe nemusí byť jednoduché. Nesmú

byť presadzované kritériá, ktoré by bolo možné vykladať subjektívne alebo viacmyselne. Podľa Litvu sú tieto kroky veľmi dôležité pre obraz PZ v očiach verejnosti aj preto, že policajti chránia občanov a pri dôvere by občania mali chrániť policajtov, aby sa nestávali terčom násillia, ako sa deje v iných krajinách.

Odmeňovanie

Niektorí novinári sa na tlačovej besede pýtali aj na to, odkiaľ vedenie polície zoberie peniaze na odmeňovanie policajtov podľa nového systému. Miroslav Litva zdôraznil, že hospodárenie rezortu v roku 2011 bude komplikované, pretože „rozpočet mzdových prostriedkov je v porovnaní s rokom 2009 krátený a fond odmien je pre tento rok vynulovaný“. Nesúhlasil s policijným prezidentom v tvrdení, že spomínané opatrenia vedenia polície priniesú úsporu 19,5 milióna eur. Podľa Litvu nejde v tomto prípade o úsporu, ale o „nutné šetrenie z titulu krízy.“ Pri dobrom hospodárení by však malo byť v polícii dostatok prostriedkov na to, aby ľudia boli odmeňovaní naozaj podľa výsledkov práce, „a nie podľa toho, ako je kto obľúbený“. „V tom je prínos tohto systému odmeňovania, previazaného na konkrétny hodnotiaci systém s merateľnými kritériami,“ zdôraznil.

NÁZOR

Pri vstupe do nového roka si dávame méty, ktoré chceme dosiahnuť. Pre rok 2010 to bolo želanie zachovať status v oblasti zamestnanosti a ich mzdového zabezpečenia. Snažili sme sa udržať

Obdobie plné zmien

aj vývoj v oblasti MTZ. Od začiatku roka však vývoj v oblasti finančného zabezpečenia naznačoval, že to nebude ľahké. Obdobie od septembra do decembra bolo poriadne napäté, no ustálo sa to. Napriek tomu v októbri prišli informácie o nevyhnutnosti znížiť počty občianskych zamestnancov. Udialo sa to v dôsledku zoškrtnania mzdového zabezpečenia pre túto kategóriu zamestnancov. Reč čísel bola hrozná. Snažili sme sa ustríchnuť, aby prepúšťanie nezasiahlo zamestnancov, ktorých mzda je jediným zdrojom zabezpečenia rodiny. Na východe republiky je nedostatok pracovných príležitostí, preto každá strata zamestnania je potenciálnou možnosťou mnohých rodinných tragédií a tým sme chceli zabrániť.

Plánované organizačné zmeny v závere roka zasiahli aj policajtov. Išlo predovšetkým o začlenenie príslušníkov železničnej polície do štruktúr Policijného zboru. Zmeny sa dotkli tiež policajtov zaradených v službách ÚJAKP. Obdobie bolo

poznačené blížiacim sa záverom roka, no hlavne neskorou informovanosťou o konkrétnych pracovných pozíciách. Policajti sa vypytovali, aké zmeny to prinesie, kde konkrétne budú zaradení? Presné odpovede na ich otázky sme nemali. Napätie, neistota boli vystupňované bli-

žiacimi sa vianočný - mi sviatka-

mi. Samotné pohovory v posledných dňoch roka priniesli mnohým policajtom nových kolegov. Na okresnom riaditeľstve PZ Košice sa k tomu pridalo aj fyzické sťahovanie odboru do nových priestorov. Pre mnohých policajtov v kraji to v konečnom dôsledku boli zmeny miesta výkonu práce a nové pracovné pozície. Nie každý policajt, ktorého sa zmeny dotkli bol s výsledkom spokojný. Preto sme s vedením Krajského riaditeľstva riešili niektoré prípady nespokojných policajtov. Mnohé prípady sa v budúcnosti ešte doriešia. Do nasledujúceho obdobia je potrebné, aby sme na pracoviskách boli k sebe tolerantní. Tolerantní musíme byť hlavne k tým kolegom, ktorých sa zmeny dotkli. Želám všetkým kolegom na nových postoch, aby našli spôsob a priestor pre splnenie uložených cieľových úloh na nových útvaroch a nových pracovných pozíciách.

Mária Molnárová,
KR OZP Košice

Reorganizácia z iného pohľadu

Na tému reorganizácia v PZ sa hovorí od nástupu p. Spišiaka do funkcie Prezidenta PZ v médiách, po chodbách, píše sa v novinách, avšak reorganizácia prebehla rýchlo a krátko. Aby som svoje slová upresnil dňa 24.9.2010 na zasadnutí Rady predsedov OZP v SR som upozornil a zároveň som sa opýtal, s akým časovým predstihom sa policajti a občianski zamestnanci dozvedia kde budú od 1.1.2011 pracovať. Odpovedal mi pán prezident, že ľudia budú včas informovaní, aby sa vedeli pripraviť na zmeny. Napriek tomu si myslím, že pohovory robené s ľuďmi (či už policajti alebo občianski pracovníci) v dňoch 29. 12. 2010 až 31. 12. 2010 je nedôstojné a neľudské. Aby sa dňa 31. 12. 2010 dozvedel niekto, že ďalej sa s ním už na obdobnej funkcii nepočíta a môže ísť na nižšie funkcie, popri prípade je zaradený na okresné riaditeľstvo vzdialené 40 km od doterajšieho pôsobiska, je dosť neresné. Podľa mňa bol zneužitý odsek 5 čl.3 Kolektívnej zmluvy „Ministerstvo najmenej 60 dní pred uskutočnením organizačných a štruktúrnych zmien tieto prerokuje s odborovým zväzom. Ak je zástupca odborového zväzu členom komisie pripravujúcej organizačné alebo štruktúrne zmeny, nemusí byť táto časová lehota dodržaná.“, kde umožnili byť členom komisie pripravujúcej organizačné zmeny a defini-

tívna podoba zmien bola zaslaná na krajské riaditeľstvá dňa 28. 12. 2010. Upozorňoval som na to aj kvôli tomu, že takto isto prebehla reorganizácia v roku 2003. Je pravda, že ukričenie sa cítili viacerí, čo je daňou každej reorganizácie, ale ľudia nie sú len kusy a počty a zaslúžia si, aby boli včas informovaní o ich zaradení. Darmo sme mali informácie o presunoch a rušení určitých funkcií, konkrétnych policajtov a zamestnancov sme nevedeli informovať, že kde skončia 1. 1. 2011.

V roku 2003 sme tiež spájali do jedného útvaru operatívnych pracovníkov a vyšetovateľov, ale zámer spojiť tieto pracovné náplne do jednej osoby sa mi zdá prisilný. Odôvodnenie, že vyšetovatelia budú menej zaťaženi neobstojí, pretože vyšetovateľ bude robiť len procesnú stránku a nie operatívne úkony. Aj hodnotiace kritériá sú takýmto spôsobom nastavené, ani jeden vyšetovateľ nemá možnosť zvýšiť si „kredit“ kriminálnou informáciou. Načo by to teda robil? Ani hodnotenie operatívovcov v časti A – služobná činnosť nie je úplne kóšer, pretože podnety na začatie trestného stíhania nie sú všetky rovnako náročne vypracovávané. Doteraz tu bola možnosť z časti subjektívneho hodnotenia nadriadeného, pretože len priamy nadriadený vedel rozlíšiť, či zločin bol objasnený náročnejšou (Pokračovanie na strane 6)

Konkrétne prípady bude potrebné riešiť

Na naše otázky odpovedal Pavol Michalík, predseda KR OZP Žilina.

• Ako prebiehali avizované organizačné meny v pôsobnosti Žilinského kraja ?

Hekticky. Dalo by sa to povedať aj týmto jedným slovom. Realizácia pomerne závažnej zmeny v organizačnej štruktúre KR PZ Žilina situovaná do posledných troch dní roka 2010 (jeden z nich bol samozrejme „na Silvestra“) sama osebe má určitú výpovednú hodnotu. Realizácia orga-

nizačných zmien na KR PZ Žilina bola jednoducho „narýchlo“. Jej časové umiestnenie v samotnom závere roka – to sa bez drobnejších nedostatkov neobišlo.

• Čo na to hovoria ľudia ?

Rôzne. Podľa toho, ako sa ich organizačné zmeny dotkli. Ak pozitívne, tak organizačné zmeny, ako aj ich realizáciu hodnotia kladne. Tí, ktorých sa organizačné zmeny dotkli negatívne ich hodnotia záporne, a majú – treba priznať, že objektívne – výhrady aj k ich realizácii. Niektorým ľu-

dom sa určite ukričdilo, ale urobíme maximum, aby sme skrivodlivosti odstránili. Dosť nepriaznivo pre OZP vyznieva predstava ľudí, že na organizačných (personálnych) zmenách sa podieľali „odborári“. Táto ich predstava vyplýva z toho, že zástupcovia odborov boli prizvaní ku pohovoru s jednotlivými policajtm. Pravda je pritom taká, že práve až pri týchto pohovoroch sa vo väčšine prípadov zástupca odborov dozvedel, kam má byť príslušný policajt zaradený. (r)

Darujte OZP v SR 2% zo svojej dane! Pomôžete kolegom a blízkym!

Vážené kolegyně, kolegovia,

Je tu čas, kedy môžete rozhodnúť o tom, komu pomôžete darovaním sumy 2 % zaplatenej dane zo svojich príjmov zo závislej činnosti za uplynulý rok 2010.

Podľa § 50 zákona o dani z príjmov môžete svojmu miestne príslušnému správcovi dane v prípade, ak Vám zamestnávateľ vykonal ročné zúčtovanie predavkov na daň z príjmov zo závislej činnosti odvádzaných za rok 2010, odovzdať vyhlásenie, v ktorom uvediete, že suma do výšky 2% zaplatenej dane sa má poukázať Vami určenej právnickej osobe, ktorou je aj Odborový zväz polície v SR.

Prečo práve OZP v SR?

OZP v SR použije darované finančné prostriedky na pomoc v oblasti sociálnych istôt bývalých príslušníkov PZ a zamestnancov MV SR, prípadne ich pozostalých a sirôt. Túto možnosť naozaj máte – využijete ju, ak darujete svoje 2% Odborovému zväzu polície v SR.

Odborový zväz polície v SR ako nezisková, samostatná, dobrovoľná, nezávislá organizácia zastupuje záujmy a oprávnené práva svojich členov, ale rovnako aj ostatných zamestnancov Ministerstva vnútra SR. Náš sociálny systém nerieši a ani nemôže riešiť všetky problémy, ktoré postihli našich kolegov a blízkych. Preto aj touto formou chceme byť – aj vďaka Vám – nápomocní pri aspoň čiastočnom

zmiernení ich sociálnych ťažkostí.

Odborový zväz v SR je uvedený na zozname prijímateľov, ktorým sa môže podiel do výšky 2% zaplatenej dane poukázať a ktorý vydáva Notárska komora Slovenskej republiky do 15. januára každého roka, v ktorom možno prijímateľovi túto sumu poukázať.

V prípade záujmu tlačivá potrebné na poukávanie sumy do výšky 2% zo svojich daní zo závislej činnosti za rok 2010 nájdete aj na webovej stránke Odborového zväzu polície v SR. Je to Potvrdenie o zaplatení dane a Vyhlásenie o poukázaní sumy.

Postup krokov na poukávanie 2% pre zamestnancov, ktorí požiadali svojho zamestnávateľa o vykonanie ročného zúčtovania zaplatených predavkov na daň z príjmov:

1. Postup platí, ak Vám zamestnávateľ vykonal ročné zúčtovanie zaplatených predavkov na daň. Zamestnávateľ je povinný urobiť zúčtovanie do 15. 2. 2011.

2. Požiadajte zamestnávateľa, aby Vám vystavil tlačivo Potvrdenie o zaplatení dane

3. Z tohto Potvrdenia si viete zistiť dátum zaplatenia dane a vypočítať 2% z Vašej zaplatenej dane – to je maximálna suma, ktorú môžete v prospech prijímateľa poukázať. Táto suma však musí byť minimálne 20 Sk.

4. Prečítajte si Poučenie na vyplnenie Vyhlásenia, ktoré sa nachádza na druhej strane Vyhlásenia.

5. Údaje o Vami vybranom prijímateľovi OZP v SR sú už uvedené v tlačive Vyhlásenie. Zvyšné údaje spolu so sumou, ktorú mu chcete poukázať, je potrebné doplniť.

6. Obe tieto tlačivá, teda Vyhlásenie spolu s Potvrdením, doručte do 30.04.2011 na daňový úrad podľa Vášho bydliska.

7. Daňové úrady majú 90 dní od splnenia podmienok na to, aby previedli Vaše 2% v prospech Vami vybraného prijímateľa.

Poznámky:

• Do kolónky ROK sa píše 2010

• Tento rok sa obe tieto tlačivá podávajú výlučne na daňový úrad podľa Vášho bydliska.

• Čísla účtov prijímateľov nepotrebuje, ani ich nikde neuvádzate, nakoľko peniaze na účty prijímateľov prevádzajú daňové úrady, nie Vy. Vy platíte celú daň daňovému úradu.

Humenčania vo vynovenom

Od včerajška nájdú Humenčania obvodných policajtov v budove na rohu Sládkovičovej a Hviezdoslavovej ulice. Bývalá materská škola, v ktorej doteraz obvodné oddelenie polície sídlilo, zmenila svoju vizáž nielen zvonku, ale aj zvnútra.

Budovu obvodného oddelenia polície (OOPZ) už poznačil zub času a nespĺňala potreby nielen samotných policajtov, ale ani občanov, ktorí v nej niečo vybavovali. Ministerstvo vnútra v roku 2003 zaradilo jej rekonštrukciu do svojho plánu investičnej výstavby. Podľa prešovského krajského policajného riaditeľa Jozefa Semana bolo síce na stavbu vydané stavebné povolenie v roku 2005, no kvôli nedostatku peňazí v rezorte vnútra stavbu pre-

sunuli až na rok 2009. V jeho závere bol už jasný víťaz tendra na dodávateľa stavby, ktorým sa stal Topstav Snina. Stavbári si stavebnisko prebrali koncom januára tohto roku. Počas rekonštrukcie sa im podarilo do termínu dokončenia stavby stihnúť aj dodatočnú požiadavku polície, ktorou bola komplexná rekonštrukcia strechy. „Celkové náklady na investičnú akciu, vrátane projektových prác, predstavujú sumu 1 354 560 eur,“ povedal Seman.

Budovu včera slávnostne odovzdal do užívania minister vnútra Daniel Lipšic (KDH). Verejnosť bude môcť využiť novovytvorené parkovacie miesta, ale aj bezbariérový vstup z Hviezdoslavovej ulice.

(Korzár, 17. 12. 2010)

Rozkazy a nariadenia prezidenta PZ

DECEMBER 2010

ROZKAZY PREZIDENTA PZ

84. ktorým sa mení a dopĺňa rozkaz prezidenta Policajného zboru č. 63/2010 o úsporných opatreniach na zníženie výdavkov útvarov Policajného zboru

85. ktorým sa mení rozkaz prezidenta Policajného zboru č. 59/2009, ktorým sa zriaďuje komisia na posudzovanie žiadostí o poskytnutie rekreačného pobytu v znení rozkazu prezidenta Policajného zboru č. 20/2010

86. ktorým sa mení rozkaz prezidenta Policajného zboru č. 73/2004 o zriadení špecializovaného tímu v znení neskorších predpisov

87. ktorým sa ruší rozkaz prezidenta Policajného zboru č. 45/2010 o zriadení pracovnej skupiny na zníženie rozpracovanosti trestných vecí vo vyšetrovaní a skrátanom vyšetrovaní na odbore justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Pezinku

88. o zriadení odbornej komisie Policajného zboru na vykonanie opravnej skúšky odbornej spôsobilosti príslušníkov obecnej polície v Bratislave

89. ktorým sa mení rozkaz prezidenta Policajného zboru č. 40/2009 o zriadení pracovnej skupiny na plnenie opatrení na zlepšenie stavu a úrovne vyšetrovania a skrátaného vyšetrovania na úrade justičnej a kriminálnej

polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave V v znení neskorších predpisov

90. o kontrolnej činnosti Prezídia Policajného zboru na rok 2011

91. ktorým sa mení rozkaz prezidenta Policajného zboru č. 28/2006 o opatreniach na zabezpečenie spolupráce útvarov Policajného zboru s bankovými subjektami pri eliminácii násilnej trestnej činnosti a o zmene rozkazu prezidenta Policajného zboru č. 5/2008 o opatreniach na elimináciu lúpeží v objektoch bankových ústavov

92. ktorým sa mení rozkaz prezidenta Policajného zboru č. 36/2009 o určení funkcií, pri ktorých výkone sa môžu oprávnené osoby oboznamovať s utajovanými skutočnosťami v znení neskorších predpisov

NARIADENIA PREZIDENTA PZ

15. ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie prezidenta Policajného zboru č. 7/2002 o objasňovaní priestupkov a prejednávani priestupkov v Policajnom zbore v znení neskorších predpisov

16. ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie prezidenta policajného zboru č. 10/2009 o činnosti pohotovostných policajných útvarov odborov poriadkovej polície krajských riaditeľstiev Policajného zboru

17. ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie prezidenta Policajného

zboru č. 17/2008 o činnosti základných útvarov služby poriadkovej polície Policajného zboru v znení neskorších predpisov

18. o vykonávaní skúšok z odbornej spôsobilosti, rozhodovaní o vodičskom oprávnení a evidovaní skutkov spáchaných v súvislosti s vedením motorového vozidla

19. o stránkových dňoch a stránkových hodinách

20. ktorým sa mení nariadenie prezidenta Policajného zboru č. 12/2009 o vykonávaní dohľadu nad bezpečnosťou a plynulosťou cestnej premávky, konaní o dopravných nehodách a dopravnoinžinierskej činnosti v znení nariadenia prezidenta Policajného zboru č. 2/2010

21. o postupe útvarov Policajného zboru pri vybraných trestných činoch krádeží

22. o postupe príslušníkov Policajného zboru proti trestnej činnosti na úseku krádeží vozidiel

23. ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie prezidenta Policajného zboru č. 5/2010 o správovej povinnosti a hlásnej povinnosti v trestných veciach a o zmene a doplnení niektorých interných aktov riadenia

24. o činnosti útvarov služby železničnej polície Policajného zboru

25. o postupe pri vyhotovovaní, spracovávaní a uchovávaní digitálnych obrazových záznamov na účely trestného konania

Reorganizácia z iného pohľadu

(Pokračovanie zo strany 5) prácou (prípadne dlhodobým použitím viacerých aj technických prostriedkov), alebo jednoduchou náhodou. Pokiaľ chceme byť úplne objektívni, aj tieto skutočnosti by sa mali odzrkadliť v hodnotiacich kritériách. Keďže som načrel do hodnotiacich kritérií, pri policajtoch OO PZ mi chýbajú hodnotenia rôznych úkonov (napr. doručovanie písomností, predvedenie na žiadosť iného orgánu atď.), čo zaberá nemalú časť služby týchto policajtov. Úkony, ktoré nie sú hodnotené, nebudú vykonávať poctivo, odpišu ich od sto-

la (nepodarilo sa, nebol doma atď.).

Nie som odporcom nastavenia určitých hodnotiacich kritérií, ani nechcem len kritizovať a buďem rád, keď aj radoví policajti sa budú môcť vyjadriť, čo doplniť do hodnotiacich kritérií, lebo možno nie každý nadriadený si všimne každý úkon, ktorý policajti musia vykonať na dosiahnutie stanoveného cieľa. Držím palce pánovi prezidentovi PZ, aby mu jeho zámer vyšiel tak ako to prezentuje na verejnosti.

Viktor Kiss,
predseda KR OPZ Nitra

pred hotovú vec. Ľudia však veria, že „čas to utrasie“. Presun skrátaného vyšetrovania na OO PZ však opýtaní ľudia vítajú.

Predseda KR OZP v Banskej Bystrici Dušan Harvát oslovil mailom všetkých predsedov základných organizácií. Podľa množstva reakcií však predpokladá, že zmeny nevyvolali výraznejšie negatívne reakcie, skôr ešte ľudom chýba dostatok informácií, čo a ako bude ďalej.

NÁZOR

Podľa predsedu bratislavskej Krajskej rady OZP Stanislava Chajdiaka odborári zo základných organizácií vnímajú veľa chaosu, ktorý sprevádzal posledné dni uplynulého roka. Ľudia sa podľa jeho slov boja razantných zmien, z ktorých sa niektoré zdajú nepremyslené a pri rýchlosti. Podľa jeho slov panuje v radoch policajtov neistota, vyplývajúca z rozhodnutí, nad ktorými nemali kedy ani premýšľať, lebo boli postavení

Prešporácke detektívne príbehy očami súčasníka

Spisovateľ Luboš Jurík patrí medzi našich najplodnejších autorov. Nemalá časť jeho produkcie je zameraná na oblasť kriminality, píše napínavé detektívne príbehy pod názvom Kriminálne príbehy reportéra AZ. A práve tie tvoria obsah rozhovoru, ktorý poskytol mesačníku POLÍCIA.

• Váš literárny hrdina, novinár súdničár Záruba je vymyslená postava, nemohla však vzniknúť bez dôkladnej znalosti prostredia a pomerov Bratislavy z obdobia prvej republiky. Sám ste rodený Bratislavčan, ale „ročník nesedí“. Veľa ste museli študovať? Skôr dedukujem, že najväčším zdrojom je práve predvojnová, najmä bratislavská tlač?

Kriminálne príbehy reportéra AZ sa odohrávajú v tridsiatych rokoch 20. storočia, posledné diely však tesne po skončení vojny. Pravdaže nemohol som tie časy zažiť, ale ešte si dobre pamätám staré bratislavské štvrte, ktorých sa čas nedotkol a ktoré boli v čase môjho detstva presne také isté ako pred vojnou, aké boli ešte počas prvej republiky. Domy boli síce ošarpané, ale uličky, námestia i ľudové krčmy a viechy mali svoj pôvab. Dokázal som si živo predstaviť, aký bol v tom čase v Prešporke život, akí ľudia chodili po týchto uličkách a vyseďovali v krčmách či pod viechami, domýšľal som si, aké mali osudy, či boli šťastní, prípadne aké mohli mať pohnútky k zločinu. Bratislava bola v tom čase multinacionálne a tolerantné mesto, žili tu Slováci, Česi, Maďari, Nemci, Židia, Chorváti, Cigáni... všetci spolu dobre vychádzali, bolo to proste mesto, kde sa dalo žiť. A k tomu majestátny Dunaj, Podhradie – máte kulisu ako vyšitú. V tomto prostredí a v tejto atmosfére sa odohrávajú kriminálne prípady, ktoré vôbec nemajú charakter súčasných akčných prípadov. Možno si tie časy trochu /ale naozaj len trochu/ idealizujem, no aj pre galérku, pre vtedajšie podsvetie platili nepísané pravidlá, policajti mali k zločincom ľudský prístup a medzi zločincami boli gentlemani. Keďže – ako vravím – som tie časy nezažil a mesto som nepoznal, tak som si musel našťudovať vtedajšie realie, aby vymyslené príbehy vyzneli vierohodne. To znamená, že som čítal kroniky, knihy z toho obdobia alebo o tom období, veľa som čerpal z denníkov a časopisov. Veľa času som strávil v Univerzitnej knižnici a archívoch. Tak sa mi darilo skladať obraz o Bratislave a ľuďoch, ktorí v nej žili.

• Tvrdíte, že prípady si vymýšľate, nie sú teda reálnymi udalosťami. Alebo niektoré? Ste celý život novinár a spisovateľ, ako sa vžívate do spôsobu myslenia trebárs kriminalistu? Vo vašom podaní je Záruba vlastne takisto detektív?

Všetky Krimi prípady reportéra AZ /dosiaľ vyšlo šestnásť dielov, ďalšie dve pripravujem/ sú úplne vymyslené. Nie sú to opísané konkrétne udalosti. Ani obsahový pôdorys, zápletky či pointa sa neopierajú o realitu. Jedným slo-

vom – fikcia. Vymyslený je aj reportér Bratislavských novín AZ Anton Záruba, ktorý píše pre svoje noviny súdničky a tak sa neraz dostáva do samotného centra udalostí a zločinu. Pravda, on ne-

je k riešeniu. Vzťahy medzi nimi sú korektné, aj keď občas napäté. Činnosť novinára, ktorý píše súdničky, má tak trochu povahu detektíva, ale najmä má zvláštne výhody: nemusí dodržiavať služobný postup, nemusí dokonca ani dodržiavať predpisy a občas sa pohybuje na hrane zákona. Dozviete sa a zistíte aj to, čo sa policajnému radcovi či súkromnému detektívi zistiť nepodarí, pretože reportér má od vyšetrovania

AZ sú predovšetkým literatúrou a tam je dovolené viac, ako v reálnom živote. Preto čerpám inšpiráciu aj z iných detektívnych príbehov veľkých autorov tohto žánru a ich pomocou sa pokúšam vniknúť do myslenia kriminalistov.

• Čo vás viedlo k rozhodnutiu založiť takúto sériu krimipríbehov? Známý spisovateľ Ladislav Hanniker je prokurátor, Dominik Dán je – bol operatívec, obaja viac či menej čerpajú zo svojho celoživotného povolania, vy ste profesionálne iný prípad... Navyše sa seriál ako si rozrástol, treba obdivovať váš tvorivý potenciál, šestnásť dielov je úctyhodná produkcia...

Genéza Krimi prípadov reportéra AZ je dosť zvláštna. Ešte koncom roku 1988 som vydal obsiahly román s názvom Spravodliví, ktorý je z justičného prostredia. Písanie ma dosť unavilo. Chcel som si trochu odýchnuť od náročnej témy, ako je spravodlivosť v justícii a tak som si povedal, že sa pokúsím o ľahší žánr, a to je detektívka. Vybral som si starú Bratislavu, vymyslel som si Antona Zárubu – reportéra AZ – ako hlavného hrdinu a napísal som tri príbehy. Kniha vyšla v roku 1992 /tedy to bolo ešte vydavateľstvo Smena, edícia Labyrint/ vo veľmi veľkom náklade a mňa úspech prekvapil, priam vydesil. Ale zároveň aj povzbudil. A okrem toho, písanie týchto príbehov sa mi zapáčilo, tak som pokračoval. Ani som nevedel ako, náhle sa mi v duchu odvíjali osudy ľudí, ale aj dejiny spoločnosti od roku 1933 prakticky až do povojnových čias. Akosi som sa nevedel zastaviť a hoci som medzičasom vydal viacero

volajú po sfilmovaní – niečo na spôsob Hříšni lidé města pražského. Boli nejaké pokusy?

Musím sa priznať, že seriál Hříšni lidé města pražského mám mimoriadne rád a že aj on ma inšpiroval k podobnému cyklu z tohto istého obdobia. Takže by mohli vzniknúť povedzme Hříšni ľudia mesta prešporáckého. Zaisťte som aj ja myslel na to, že by sa mohol nakrútiť podobný seriál. Už po vydaní prvej trojice prípadov ma oslovil režisér Martin Kákoš, ktorý chcel Krimi prípady reportéra AZ sfilmovať. Dokonca vznikli aj scenáre a zdalo sa, že sa krimi zrealizujú. Ale potom som odišiel pracovať do parlamentu, Martin mal iné projekty a tak všetko odišlo do stratenia. Keď však pribúdali ďalšie a ďalšie prípady, myšlienka o realizácii v TV opäť ožila. Nakrútiť krimi prípady v historických reáliách /kulisa starej Bratislavy už prakticky nejestvuje/ je veľmi nákladné a dobre vieme, v akých finančných ťažkostiach je naša televízia. Ďalší problém spočíva v tom, že literárna predloha je čosi celkom iné ako televízny scenár a televízny seriál! Kým literatúra si môže dovoliť rôzne odbočky, úvahy, monológy, opisy prírody a pod., scenár má prísne pravidlá a neúprosnú logiku. Teraz je situácia taká, že je spracovaných niekoľko scenárov a ak to dobre pôjde, začnú sa realizovať prvé tri príbehy. Keď budú mať úspech a divácky ohlas, môžeme uvažovať o pokračovaní. Režisér aj producent musia nájsť vhodných hercov, dôveryhodné prostredie, dobovú hudbu, kostýmy... Nebude to jednoduché, viem si však predstaviť seriál v štýle retro, hudbu v rytme swingu a slovenského tan-

O autorovi

LUBOŠ JURÍK (nar. 1947) spisovateľ a publicista, autor viac ako dvoch desiatok kníh, televíznych scenárov a divadelných hier. Debutoval zbierkou poviedok *Na Poľnej ulici* (1973) z prostredia bratislavskej periferie. Druhá kniha poviedok *Dlhá namáhavá cesta* (1976) je tematickým rozšírením o prostredie z bratislavskej periferie, okolia Ondrejského cintorína a Medickej záhrady. **LUBOŠ JURÍK** zostal verný bratislavskej téme aj v zbierkach poviedok *Už o tom nehovoríme* (1986) a *Keď sa raz nahnevám* (1991). Románový debut **LUBOŠA JURÍKA** *Emigranti* (1977) je pokusom zobraziť osudy emigrantov po roku 1968. Tento román bol preložený do viacerých európskych jazykov, čitateľský úspech však autor dosiahol až románom *Novinári* (1984) v ktorom odhaľuje motívy pôsobenia moci a poukazuje na jej slabosť. Aj tento román vyšiel v mnohých krajinách Európy. Podľa románu bol nakrútený rovnako úspešný dvojdielny televízny film. V románe *Spravodliví* (1989) opísal prostredie justície v posledných rokoch totalitného systému. Ďalší román *Všetci sme potomkovia Kainovi* vyšiel až v roku 2010. Obsiahu časť literárnej činnosti **LUBOŠA JURÍKA** tvoria knihy rozhovorov s poprednými slovenskými, českými, európskymi a americkými spisovateľmi.

V knihe politologických esejí *Eurochaos* (1997) autor uvažuje o novej podobe Európy v treťom tisícročí. Ďalšou knihou literatúry faktu **LUBOŠA JURÍKA** je kniha *Pokúšenie moci* (2002), v ktorej opísal svoje skúsenosti zo šesťročného pôsobenia v parlamente SR. Za túto knihu dostal **LUBOŠ JURÍK** prestížnu medzinárodnú cenu Egona E. Kischu.

Za knihu *Slovenský bigbít* získal v roku 2009 cenu Krištáľové krídlo a v tom istom už druhýkrát cenu E.E. Kischu. Je tiež držiteľom výročnej ceny Samuela Zocha, ktorú udeľuje Bratislavský samosprávny kraj za rok 2009 osobnostiam Bratislavského kraja a v tom istom roku dostal Národnú cenu Vojtecha Zamarovského za trvalý prínos v oblasti literatúry faktu.

LUBOŠ JURÍK dlhodobo spolupracuje so svetovým fotografom Tiborom Huszárom, ktorému napísal textovú časť ku všetkým jeho knihám.

LUBOŠ JURÍK sa venuje aj detektívnemu žánru z prostredia starej Bratislavy z rokov tridsiatych. Napísal až päť obsiahlych psychó – kriminálnych dielov, pričom každá kniha obsahuje päť noviel. **LUBOŠ JURÍK** napísal scenár k televízному filmu *Smrť ministra* (2009) o poslednej noci popraveného V. Clementisa, ako aj k ďalším televíznym inscenáciám a filmom.

vyšetruje, nerieši prípady, ale sleduje ich vývoj, aby mohol o nich písať. Policajný radca Zéner, komisár Galbavý a starý súkromný detektív Gabura /bývalý policajť/ sú predstaviteľmi zákona. To oni riešia prípady, reportér im občas pomôže, pletie sa im pod nohami, niekedy sa s policajným radcom poháda, ba niekedy aj on prispe-

určitý odstup. Pravdaže, musím sa vžívať aj do myslenia mužov zákona, no nielen do myslenia, ale čiastočne aj do vyšetrovacích metód. Keďže príbehy sa odohrávajú v minulosti, metódy vyšetrovania boli celkom iné ako dnes, menej sa využívala technika, viac dedukcia. Treba mať však na pamäti, že Krimi prípady reportéra

kníh /napríklad *Slovenský bigbít*, *Všetci sme potomkovia Kainovi* a i./ a dokonca som napísal aj filmový scenár o poprave Vladimíra Clementisa /Smrť ministra/, v hlavnej úlohe s Jánom Kronerom a v réžii Mira Košického/ predsa len písanie krimi príbehov ma natoľko vtiahlo, že stále pokračujem a stále mám nové nápady. Okrem toho krimi prípady sa aj dobre predávajú, takže sa nemám na čo sťažovať...

• Vaše krimipríbehy priam

ga, staré bratislavské krčmy a viechy či bary, trochu nostalgie, trochu smútku za starými časmi, ale aj humor a pravdaže lásku – no a neodmysliteľný zločin, ktorý bude tak či tak potrestaný. A tomu všetkému nesmie chýbať nápätie. Aj keď sa na všetko pozerám realisticky, predsa len dúfam, že diváci si budú môcť niektoré z príbehov pozrieť aj na televíznych obrazovkách.

Zhovárал sa Peter Ondera
Snímka Tomáš Singer

Je originálne mysliať vedcom, ktorého názory niektorých politikov i novinárov iritujú, iní im však aplaudujú, lebo výstižne pomenávajú to, čo ostatní iba tušia. Predseda vedeckej rady Ekonomického ústavu Slovenskej akadémie vied, profesor Peter Staněk.

● **Pred piatimi rokmi ste v profilovom rozhovore pre náš časopis povedali, že Západ o pár rokov čaká ekonomický kolaps. Vtedy sa touto možnosťou nikto nezaoberal, ale o tri roky svet zachvátila kríza, o akej sa mnohým nositeľom Nobelových cien za ekonomiku ani nesnívalo. Ako hodnotíte situáciu dnes?**

Bohužiaľ, musím povedať na rovinu, že sme nevyriešili nijakú zo skutočných príčin krízy. Jej základnou príčinou je virtualizácia finančného sektora, ktorý sa odtrhol od reálnej ekonomiky. Nič sa s tým nerobí, napriek regulácii hedgeových fondov, napriek snahám o reguláciu bankového sektora a podobným opatreniam. Neriešime zásadný problém, ktorý môžeme nazvať polarizáciou bohatstva vo svete. Uvediem to na príklade: Za posledných 30 rokov sa objem bohatstva Spojených štátov amerických zväčšil o jeden trilión dolárov. Ale 95 percent z toho bohatstva získalo 5 percent domácností a 5 percent bohatstva získalo 95 percent domácností.

● **Veľká polarizácia bohatstva znamená, že na jednej strane si hrdka superboháčov žije ako v rozprávke a na druhej strane 95 percent domácností žije na dlh. Čo z toho vyplýva?**

Táto spoločnosť, keďže je založená na spotrebe, aby mohla spotrebúvať, musí brať úvery na všetko možné – úvery spotrebne, hypotekárne, úvery na dovolenky, na štúdium detí atď. atď. Až sa jedného dňa ľudia dostanú do stavu, že už nedokážu splácať úvery. Keď sa to prejaví plošne, teda keď ľudia žijú nad pomery, štát žije nad pomery, aj firmy, ktoré financovali svoju expanziu emitovaním podnikových dlhopisov a nesplácajú ich – je jasné, že musí nasledovať kríza.

● **Svetová hospodárska kríza sa začala v Spojených štátoch. Aký podiel viny má na tomto vývoji Európa? A ako dlho si ešte budeme musieť uťahovať opasky?**

Za posledných šesť rokov európske podniky emitovali 3,6 bilióna eur podnikových dlhopisov, ktorých ročná dlhová služba predstavuje 800 miliárd. Podniky ju nesplácajú a my sa tvárimo, že tento problém neexistuje. Preto musím súhlasiť s malou skupinkou odborníkov tvrdiacich, že kríza potrvá ešte roky – možno päť, možno sedem a možno aj desať rokov.

● **Domnievate sa, že svet po kríze bude iný ako pred krízou, najmä pokiaľ ide o ekonomické postavenie Západu?**

Kríza je katalyzátorom glo-

bálnych zmien, to znamená, že skutočné ekonomické mocenské centrá sa presúvajú z euroatlantického priestoru na východ do Číny a Indie a na juh do Brazílie a Argentíny. Zásadný posun moci sa prejavuje v tom, že kým západné krajiny majú virtuálne aktíva, napísané na papieri bez reálnej hodnoty, tak Čína, India, Brazília a Rusko disponujú reálnymi kapitálovými zdrojmi, reálnymi kapitálovými rezervami. To je prvá zásadná rovina. Druhá rovina: Ak je táto spoločnosť založená len na masovej spotrebe za každú cenu, ak nerešpektuje prí-

Z TLAČE

rodné zdroje, ak zapríčiňuje obrovskú devastáciu prírody, tak naším problémom nie je globálne otepľovanie viazané na emisie CO₂, ale naším problémom je celkové ohrozenie života na zemi. Možno len súhlasiť so scientom Jamesom Lovelockom a

jeho Gaia teóriou, že naša planéta má ohrozené podmienky na udržanie života. Z tohto pohľadu, ak sa štáty v Kodani dohodli na tom, že ročné náklady na zníženie emisií by mali byť okolo 330 miliárd dolárov – je to len nepatrná suma, pretože ak sa máme adaptovať na zmenu životných podmienok, budeme ročne potrebovať dva a pol až tri bilióny dolárov na adaptačné procesy. A keďže všetky krajiny hovoria o nedostatku peňazí – v Európe máme populárne termíny „rozpočtová zodpovednosť“ a „kreatívne účtovníctvo za Grécko a Írsko“ – mám veľké obavy o našu budúcnosť.

● **Nie sú vaše úvahy pri-**

veľmi pesimistické? Veď v Európe, najmä v Nemecku sa v poslednom čase hovorí o oživení ekonomiky...

Keď hovoríte o oživení, uvediem malú ukážku tohto oživenia. Nemecko zažíva boom, zvyšuje export, expanduje, pričom väčšinu svojej produkcie vyváža do Číny – to je super. Čínska vláda podporuje domácu spotrebu tým, že poskytuje tzv. šrotovné na techniku – napríklad si kúpite chladničku a čínska vláda vám uhradí 15 percent, kúpite si auto a uhradí vám 20 percent z ceny. Prečo to robia? Preto, aby udržali vlastnú zamestnanosť. Doteraz čínska vláda nepožadovala, aby sa na výrobe finálnych produktov podieľali čínski subkontraktori. Lenže od roku 2011 požadujú, aby 20 percent subkontraktov bolo čínskej proveniencie a ďalší rok možno požiadavka stúpne na 50 percent. Myslíte si, že nás sa to netýka? Avizovaný nový podnik Volkswagenu v Martine, kde sa majú vyrábať komponenty do áut, bude produkovať 90 percent výrobkov na export a z toho exportu 90 percent pôjde do Číny.

niu špinavých peňazí? Napríklad, ak prinesiete do banky 12-tisíc eur v hotovosti, stačí predložiť doklad, odkiaľ ich máte? Je naivné myslieť si, že sa tým problém vyrieši.

Na Slovensku sa korupcia odhaduje na 40 až 50 miliárd ročne. Zoberte si len interview s odchádzajúcim britským ambasádorom, ktorý hovorí, že v Slovenskej republike je miera korupčného predrazenia verejných objednávok a iných vecí 20 až 30 percent. Pri ročnom finančnom objeme obstarávaní za sto miliárd teda predstavuje korupcia 20 až 30 miliárd.

● **Je tu ešte jeden problém – úspešné firmy odchádzajú do daňových rajov. Nepočítame aj my tento nezanedbateľný odlev peňazí?**

V Českej republike premiestnilo svoju domóciu do daňových rajov 11-tisíc kľúčových firiem a štát má tak ročný výpadok daňových príjmov vo výške 80 miliárd. Zo Slovenska odišlo asi 2 700 firiem. Podobná situácia je v Nemecku a ďalších štátoch. V akej pozícii sa teda nachádza národný štát, v akej pozícii sú nadnárodné zoskupenia ako Európska únia pri riešení týchto problémov a kde vidieť ochotu rozumne spolupracovať, keďže to všetko už dávno nie je riešiteľné na národnej úrovni?

● **Súčasná vláda nedostatok finančných zdrojov rieši zvyšovaním daní, čo je pre ministra financií ten najmenej namáhavý spôsob okamžitého získania peňazí od ľudí. Tak to robili aj stredovekí panovníci, teda nič nového pod slnkom. Je tento spôsob vymáhania peňazí efektívny a perspektívny?**

Samozrejme, že nie. Je to jednoduchá odpoveď: DPH zvýšite o jedno percento, ale energetici nebudú zvyšovať ceny o jedno percento, ale o štyri, sedem alebo o desať percent. Okamžite, ako stúpnu ceny energií, začne stúpať aj váha kľúčových podmienok na prežitie v rodinnom rozpočte. A v rodinnom rozpočte sa zvýšia náklady na energie, telekomunikácie, vodu a základné potraviny približne o 30 percent. Podľa prieskumov, ktoré robil minulý rok profesor Ján Bunčák, prevažná väčšina domácností prejde na tzv. záchovný spôsob života, t. j. rodinný rozpočet pôjde na základné potraviny a náklady spojené s bývaním a tým sa spotreba väčšiny rodín končí. V tejto rovine to bude znamenať, že akákoľvek podpora živnostníkom a podnikateľom bude irelevantná, pretože nebudú mať spotrebu vlastnej produkcie.

● **Recept na zmiernenie dôsledkov krízy hľadajú všade vo svete. Existuje nejaký nástroj na to, ako vymazať z nášho každodenného slovníka slovo kríza?**

Existuje jednoduchý nástroj – odstránenie korupcie. Keby bola v Grécku korupcia na takej úrovni, aká je vo Fínsku, deficit gréckeho rozpočtu by nebol 9 percent, ale len dve percentá, Gréci by plnili maastrichtské kritériá a nemali by problémy. Ale týka sa to aj iných krajín vrátane Nemecka a Francúzska.

● **Aký je rozmer korupcie na Slovensku? Dá sa to nejak vyčíslieť?**

Na Slovensku sa korupcia odhaduje na 40 až 50 miliárd ročne. Zoberte si len interview s odchádzajúcim britským ambasádorom, ktorý hovorí, že v Slovenskej republike je miera korupčného predrazenia verejných objednávok a iných vecí 20 až 30 percent. Pri ročnom finančnom objeme obstarávaní za sto miliárd teda predstavuje korupcia 20 až 30 miliárd. Keby mal štát takúto sumu k dispozícii v hotovosti, okamžite môže sanovať zdravotníctvo a penzijné systémy. Ak sa nesiahne na korupciu, rozkrádanie a neefektívnosť na vysokej politickej úrovni a ešte viac na municipálnej úrovni, nikdy nebude dosť zdrojov, ktoré sa získajú zmenou daňových systémov. Je to, akoby ste liali vodu do sita, ktoré má stále väčšie a väčšie diery. Žiaľ, politici o tom nechcú hovoriť.

● **Nie je korupcia, ktorá je všade okolo nás, súčasťou celého systému?**

Ak je súčasťou systému, potom si musíme ozrejmiť, čo chceme od systému. Či chceme riešiť také veci ako sociálnu solidaritu, alebo si želáme, aby slušný dôchodca zomrel okamžite po vzniku nároku na dôchodok, čím zvýši zamestnanosť v pohrebníctve a energetickú spotrebu pre krematórium. Alebo zvoľme polynézsky spôsob riešenia penzijnej schémy. Poznáte ho?

● **Nie, taký zatiaľ Mikloš s Mihalom nezaviedli...**

Je to veľmi efektívny spôsob. Najsilnejší muži sa postavili pod palmu, na palmu vylezie dôchodca, muži palmou kývajú zbožka nabok, a keď dôchodca spadne, dôchodok už nepotrebuje. Keď nespadne, udrží sa, je schopný a tiež nepotrebuje dôchodok...

● **Dá sa povedať, že v najbližších rokoch schudobnie-me?**

Áno, celý svet schudobnie dosť zásadným spôsobom. Potvrdzuje to fakt, že stále intenzívnejšie pokračuje proces deštrukcie strednej triedy.

(www.udrzatelne.sk, krátené)